

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3304-12

meddelad i Stockholm den 23 april 2013

KLAGANDE

Göteborgs kommun

Ombud: AA
Social resursförvaltning
Box 7010
402 31 Göteborg

MOTPART

Migrationsverket
Verksamhetsområde mottagning
Bosättnings- och statsbidragsheten
601 71 Norrköping

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköping dom den 23 maj 2012 i mål nr 2251-11

SAKEN

Statlig ersättning för flyktingmottagande

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar med ändring av underinstansernas avgöranden att Göteborgs kommun är berättigad till ytterligare statlig ersättning med 8 205 kr.

Dok.Id 131155

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Göteborgs kommun ansökte hos Migrationsverket om ersättning enligt 21 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m., ErsF, för kostnader kommunen haft under perioden april – juni 2009 för en 18-årig pojke som var placerad i ett familjehem. Ersättning beviljades med 38 749 kr. Migrationsverket avslag dock en begäran om ersättning med 8 465 kr för en skidresa, en resa till Jönköping, telefonkort och träningskort. Migrationsverket ansåg att dessa kostnader inte kunde ersättas med stöd av 21 § ErsF. Förvaltningsrätten avslag kommunens överklagande. I det nu överklagade avgörandet biföll kammarrätten kommunens överklagande på så sätt att kommunen förklarades berättigad till ytterligare ersättning med 260 kr avseende en resa till Jönköping. Enligt kammarrätten bör ersättning inte lämnas för andra kostnader än sådana som enligt Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 08:81 bör ingå i arvodet eller i omkostnadsersättningens grund- och tilläggskostnader. Kostnaden för telefonkort och träningskort får enligt kammarrättens mening anses ingå i den grundkostnad som kommunen redan har fått ersättning för. Kostnaden för skidresa kan enligt kammarrättens mening jämföras med en semesterresa och ersättas såsom en tilläggskostnad utöver grundkostnaden. Tilläggskostnader ska dock beräknas individuellt och prövas mot bakgrund av det placerade barnets speciella behov. Kommunen hade i målet inte visat att sådana speciella behov föreligger.

YRKANDEN M.M.

Kommunen yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen beslutar att den ska få ersättning för kostnaden för skidresa, telefonkort och träningskort med 8 205 kr. Kommunen anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Pojkens familjehem får sitt uppdrag av socialnämnden. Uppdraget grundar sig på den plan som upprättats för pojken och innehållet i vården övervägs regelbundet i enlighet med bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Till familjehemmet har utbetalats omkostnadsersättning som är avsedd att täcka grundläggande behov för

pojken livsföring. De nu aktuella kostnaderna ingår inte i denna ersättning. Pojkens behov utöver de grundläggande har prövats när de uppstått och ersättning utbetalats som extra omkostnad till familjehemmet. Beviljande av tilläggskostnader till barn i familjehem föregås alltid av noggranna överväganden med hänsyn till barnets individuella behov. Semesterresa och fritidsaktiviteter finns som exempel på tilläggskostnader i Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 08:81. Ett barns individuella behov av en skidresa kan variera men det kan i detta fall inte anses ha varit lämpligt att ställa in skidsemestern för familjehemmet eller att exkludera pojken från att följa med. De ensamkommande barnen får stöd och biståndsinsatser på samma villkor som andra av kommunen familjehemsplacerade barn.

Migrationsverket bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. De extra omkostnaderna för skidresa, telefonkort och träningskort ingår i den schablonersättning som kommunen redan har erhållit enligt 10 § ErsF. Kostnaden kan därför inte ersättas enligt 21 § ErsF. Denna bestämmelse ger rätt till ersättning för kostnader som har ett direkt samband med barnets fostran och omvårdnad. Skidresa, telefonkort och träningskort kan inte anses utgöra sådana kostnader. Enbart det faktum att kommunen har utbetalat ersättningen som en omkostnad till familjehemmet medför inte att kostnaden ska omfattas av begreppet vård i annat hem än barnets eget enligt 21 § ErsF. Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär är att betrakta som en rekommendation som är avsedd att ge vägledning till kommunens handläggare men som inte kan anses vägledande vid bedömning av ersättning enligt 21 § ErsF.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den rättsliga regleringen m.m.

I propositionen om samordnat flyktingmottagande och nytt system för ersättning till kommunerna, m.m. (prop. 1989/90:105) föreslog regeringen bl.a. att riksdagen skulle godkänna riktlinjer för ersättning till kommunerna för flyktingmottagande.

Förslaget gick i korthet ut på att huvuddelen av det dåvarande bidraget till kommunerna slogs samman till en samlad schabloniserad ersättning som normalt utgår per mottagen flykting med ett visst belopp i kronor. Ersättningen avsåg att täcka genomsnittliga kostnader och bidrag för bl.a. ekonomisk hjälp till försörjning, bostadskostnad och svenskundervisning. Det påpekades att det emellertid även i fortsättningen skulle finnas behov av vissa särskilda ersättningar vid sidan av schablonersättningen, bl.a. för kostnader för vård av vissa barn utan egna vårdnadshavare (a. prop. s. 19). I ett förslag till riktlinje angavs att ersättning lämnas för faktiska kostnader för sådan vård av ensamma flyktingbarn under 18 år som sker med stöd av bl.a. socialtjänstlagen. Under skälen för förslaget angavs att kostnaden i det enskilda fallet kan vara mycket hög och att det därför är svårt att inordna denna ersättning i en schablonersättning. Ersättning bör lämnas för hela den faktiska vårdkostnaden. Schablonersättning bör också lämnas enligt de regler som gäller för övriga flyktingar för att täcka övriga kostnader (a. prop. s. 25).

Sedan riksdagen godkänt förslaget till riktlinjer beslutade regeringen den nu aktuella förordningen. Av 21 § första stycket i den i målet tillämpliga lydelsen (SFS 2007:627) följer bl.a. att ersättning beträffande ensamkommande barn lämnas för kommunens kostnader för sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen. Av andra stycket framgår att ersättning lämnas också för vård av den som fyllt 18 år men inte 21 år, under förutsättning att vården påbörjats före 18 års ålder.

Enligt 6 kap. 1 § första stycket SoL ska socialnämnden sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende. I andra stycket anges att socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Av 7 § framgår vidare att socialnämnden, vad gäller familjehemsplacerade barn, ska medverka till att de får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att de får lämplig utbildning samt lämna vårdnadshavarna och dem som vårdar sådana barn råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

I socialnämndens förpliktelse att tillhandahålla god vård ligger även ett kostnadsansvar (se RÅ 1988 ref. 80 I och II).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 21 § första stycket ErsF ska ersättning lämnas för de kostnader som kommunen haft för sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen.

Av förordningstexten framgår inte annat än att hela kostnaden ska ersättas. Att ersättning ska lämnas för hela den faktiska vårdkostnaden vinner även stöd av ovan angivna propositionsuttalanden.

Familjehemsplacering utgör sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen. Frågan är då om kommunens kostnad för skidresa, telefonkort och träningskort avseende en familjehemsplacerad 18-årig pojke är en del av denna vård. För det fall kostnaden hänför sig till denna vård täcks den inte av den schablonersättning som betalas ut med stöd av 10 § ErsF.

Enligt 6 kap. 1 § första stycket SoL ansvarar socialnämnden för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Vid familjehemsplacering gäller att socialnämnden gentemot familjehemmet svarar för uppkommande kostnader. Några författningsföreskrifter som reglerar denna ersättningsskyldighet finns inte. I stället tillämpas en ordning som i princip bygger på att avtal träffas mellan berörd kommun och familjehemmet. Enligt denna ordning delas ersättningen upp i huvudsakligen två delar, en omkostnadsdel och en arvodesdel. Sveriges Kommuner och Landsting utfärdar cirkulär med rekommendationer och vägledning beträffande ersättningsbelopp och därmed sammanhängande frågor enligt vad som närmare framgår av kammarrättens avgörande.

I det ansvar som en kommun har för att den som tas emot i ett familjehem får en god vård, ligger ett ansvar för att täcka samtliga kostnader som är förbundna med vården. Detta innebär att de omkostnadsersättningar som lämnas till ett familjehem utifrån rekommendationerna i Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär utgör kostnader för vården i familjehemmet.

Det förhållandet att en kommun vid sin tillämpning av socialtjänstlagen lämnar familjehem ersättning som går utöver rekommendationerna i cirkuläret hindrar dock inte att ersättningen är en kostnad för vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av denna lag. Under förutsättning att samma principer för ersättning tillämpas som gäller för andra av kommunen familjehemsplacerade barn, utgör således även en sådan ersättning en kostnad som ska ersättas enligt 21 § ErsF.

Kommunen har uppgett att ensamkommande barn får stöd och biståndsinsatser på samma villkor som andra familjehemsplacerade barn. Det saknas skäl att ifrågasätta denna uppgift.

Kommunen har gjort bedömningen att den i målet aktuella pojken hade behov av skidresa, telefonkort och träningskort för att få en god vård. Vad gäller skidresan bedömde kommunen det inte som lämpliga alternativ att familjehemmet skulle behöva antingen ställa in sin skidresa eller lämna pojken hemma. Han fick telefonkort för att kunna ringa till sin mamma i utlandet och detta bedömdes som mycket viktigt för att minska pojkens oro för henne. Träningskortet avsåg en regelbunden aktivitet tillsammans med mamman i familjehemmet. Det finns inte anledning att ifrågasätta kommunens bedömning att pojken hade behov av skidresa, telefonkort och träningskort för att få en god vård.

Den kostnad kommunen haft för skidresa, telefonkort och träningskort är därmed en kostnad för sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen och för vilken ersättning ska lämnas enligt 21 § ErsF. Ingen del

Mål nr
3304-12

av kostnaden ingår i den grundkostnad som kommunen redan har fått ersättning för. Överklagandet ska därför bifallas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Karin Almgren, Olle Stenman, Erik Nymansson och Elisabeth Rynning.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Wännström.